

ORDERY, ODZNACZENIA I MIANOWANIA

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	2
2. ORDERY	3
<i>Order Orła Białego</i>	3
<i>Order Odrodzenia Polski</i>	4
<i>Order Krzyża Niepodległości</i>	4
<i>Order Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej</i>	5
3. ODZNACZENIA	5
<i>Krzyż Zasługi</i>	5
<i>Krzyż Zesłańców Sybiru</i>	6
4. ODZNACZENIA WOJSKOWE	8
5. ORDERY I ODZNACZENIA WOJENNE	8
6. ODZNACZENIA RESORTOWE	9
<i>Medal Za Zasługi dla Obronności Kraju</i>	9
<i>Medal „Pro Patria”</i>	10
7. ODZNACZENIA ZWIĄZKOWE	11
<i>Złota Odznaka Zasługi</i>	11
<i>Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla ŚZŻAK”</i>	11
<i>Dyplom Uznania „Za Zasługi dla ŚZŻAK”</i>	12
<i>Odznaka – Wyróżnienie „Za wkład pracy w ŚZŻAK”</i>	12
<i>Odznaka Związkowa</i>	13
<i>Odznaczenie Pamiątkowe "Za Zasługi dla ŚZŻAK"</i>	13
8. MIANOWANIA NA WYŻSZE STOPNIE WOJSKOWE	13

1. WSTĘP

Wnioski o nadanie orderów i odznaczeń osób za ich zasługi w działalności społecznej w organizacjach kombatanckich kierują do Urzędu naczelną władzę związków i stowarzyszeń kombatanckich.

Ordery i odznaczenia nadaje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

Prezydent nadaje ordery:

- z własnej inicjatywy,
- na wniosek Prezesa Rady Ministrów,
- na wniosek Kapituł Orderów.

Prezydent nadaje odznaczenia:

- z własnej inicjatywy,
- na wniosek Prezesa Rady Ministrów,
- na wniosek ministrów i kierowników urzędów centralnych,
- na wniosek wojewodów.

Uprawnione organy mogą występować do Prezydenta z inicjatywą:

- własnej i jednostek organizacyjnych im podległych,
- organów samorządowych,
- władz naczelných organizacji społecznych.

Zgodnie z przepisami ustawy o orderach i odznaczeniach ordery i odznaczenia wojenne nadawane są tylko w czasie wojny lub nie później niż przez pięć lat od jej zakończenia. Potwierdza to ustawa Przepisy wprowadzające ustawę o orderach i odznaczeniach, uchylające przepisy o tytułach honorowych oraz zmieniające niektóre ustawy mówiąca, iż z dniem jej wejścia w życie uznaje się za zakończone nadawanie: orderów i odznaczeń wojennych za dotychczasowe zasługi oraz niektórych odznaczeń o charakterze wojskowym nadawanych za zasługi w latach 1939-1945. Z dniem 8 maja 1999 roku zakończone zostało nadawanie innych odznaczeń o charakterze wojskowym upamiętniających zasługi z lat walki o niepodległość w XX wieku.

2. ORDERY

Ordery nadaje Prezydent RP - z własnej inicjatywy lub na wniosek:

- Prezesa Rady Ministrów,
- Kapituł Orderów,
- ministra spraw zagranicznych - dla obywateli polskich stale zamieszkałych za granicą oraz osób nie posiadających obywatelstwa polskiego.

Wniosek o nadanie orderu przedstawiony przez Prezesa Rady Ministrów, przed przedłożeniem go Prezydentowi RP, podlega zaopiniowaniu przez Kapitułę tego orderu.

Kapituła może podjąć uchwałę:

- o pozytywnym zaopiniowaniu wniosku,
- stwierdzającą, że wniosek nie uzasadnia nadania orderu,
- stwierdzającą, że wniosek nie może zostać uwzględniony z powodu niezgodności z obowiązującymi przepisami prawa.

Kapituła może także zaproponować nadanie innej klasy orderu niż proponowana przez wnioskodawcę lub przed wydaniem ostatecznej opinii zwrócić się do wnioskodawcy o uzupełnienie wniosku.

Nadawane są 4 ordery (każdy order w każdej klasie tylko jeden raz):

Order Orła Białego

Nadawany jest za znamienite zasługi cywilne i wojskowe dla Rzeczypospolitej Polskiej, położone zarówno w czasie pokoju jak i w czasie wojny. Nie dzieli się na klasy. Nadawany jest najwybitniejszym Polakom oraz najwyższym rangą przedstawicielom państw obcych. Na straży honoru Orderu stoi Kapituła Orderu Orła Białego, jej członkowie powoływani są przez prezydenta RP na pięć lat spośród osób, które zostały odznaczone tym Orderem.

Kapitułę tworzą: Wielki Mistrz Orderu i pięciu członków Kapituły. Zgodnie z ustawą o orderach i odznaczeniach Prezydent RP, z tytułu wyboru na ten urząd, staje się Kawalerem Orderu Orła Białego, Wielkim Mistrzem Orderu i przewodniczy Kapitułe. Kapituła wybiera ze swego grona Kanclerza Orderu i Sekretarza Kapituły.

Order Odrodzenia Polski

Nadawany jest za wybitne zasługi położone w służbie państwu i społeczeństwu, a zwłaszcza za wybitne osiągnięcia w działalności publicznej podejmowanej z pożytkiem dla kraju, za szczególne zasługi dla umacniania suwerenności i obronności kraju, dla rozwoju gospodarki narodowej, służby publicznej, za wybitną twórczość naukową, literacką i artystyczną, za wybitne zasługi dla rozwoju współpracy Rzeczypospolitej Polskiej z innymi państwami i narodami.

Order ten dzieli się na 5 klas:

- klasa I Krzyż Wielki Orderu Odrodzenia Polski,
- klasa II Krzyż Komandorski z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski,
- klasa III Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski,
- klasa IV Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski,
- klasa V Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Na straży honoru Orderu stoi Kapituła Orderu Odrodzenia Polski składająca się z Wielkiego Mistrza Orderu i ośmiu członków Kapituły, powoływanych przez Wielkiego Mistrza na pięć lat. Zgodnie z ustawą o orderach i odznaczeniach prezydent RP, z tytułu wyboru na ten urząd, staje się Kawalerem Orderu Odrodzenia Polski klasy I i przewodniczy Kapitułe jako Wielki Mistrz Orderu. Kapituła wybiera ze swojego grona Kanclerza Orderu i Sekretarza Kapituły.

Order Krzyża Niepodległości

Został ustanowiony ustawą z dnia 5 sierpnia 2010 i jest kontynuacją ustanowionego Krzyża Niepodległości. Nadawany jest osobom, które w latach 1939–1956 jako ochotnicy lub podejmując się służby ponad wymaganą od nich miarę położyły zasługi w obronie niepodległości Państwa Polskiego.

Order dzieli się na dwie klasy:

- klasa I – Krzyż z Mieczami Orderu Krzyża Niepodległości
- klasa II – Krzyż Orderu Krzyża Niepodległości

Na straży honoru Orderu stoi Kapituła Orderu Krzyża Niepodległości składająca się z Kanclerza Orderu i pięciu członków Kapituły, powoływanych na pięć lat spośród Kawalerów Orderu przez Prezydenta RP. Kanclerz Orderu zostanie powołany z grona pierwszych dwudziestu odznaczonych.

Order Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej

Nadawany jest cudzoziemcom i obywatelom polskim stale zamieszkałym za granicą, którzy swą działalnością wnieśli wybitny wkład we współpracę międzynarodową oraz współpracę łączącą Rzeczpospolitą Polską z innym państwami i narodami.

Order ten dzieli się na 5 klas:

- klasa I Krzyż Wielki
- klasa II Krzyż Komandorski z Gwiazdą
- klasa III Krzyż Komandorski
- klasa IV Krzyż Oficerski
- klasa V Krzyż Kawalerski

Order Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej nie ma swojej Kapituły. Order nadaje Prezydent RP, z własnej inicjatywy lub na wniosek Prezesa Rady Ministrów, wniosek przedstawia Minister Spraw Zagranicznych.

3. ODZNACZENIA

Nadawanych jest siedem odznaczeń: Krzyż Wolności i Solidarności, Krzyż Zasługi, Krzyż Zasługi za Działalność, Medal za ofiarność i Odwagę, Medal za długoletnią Służbę, Medal za Długoletnie Pożycie Małżeńskie, Krzyż Zesłańców Sybiru.

Krzyż Zasługi

Krzyż Zasługi jest nagrodą dla osób, które położyły zasługi dla Państwa lub obywateli spełniając czyny przekraczające zakres ich zwykłych obowiązków, a przynoszące znaczną korzyść Państwu lub obywatelom. Może być nadany za:

- wzorowe, wyjątkowo sumienne wykonywanie obowiązków wynikających z pracy zawodowej,
- ofiarną działalność publiczną,
- ofiarne niesienie pomocy oraz działalność charytatywną.

Krzyż Zasługi tego samego stopnia może być nadany tej samej osobie dwukrotnie. Drugie nadanie Krzyża tego samego stopnia ponownie oznacza się przez nałożenie na wstążkę Krzyża okucia w kształcie listewki. Przed nadaniem Krzyża Zasługi wyższego stopnia powinny upłynąć co najmniej 3 lata; odstępstwa są dopuszczalne wyjątkowo. Nadawany jest przez Prezydenta RP.

Krzyż Zasługi dzieli się na trzy stopnie:

1. Złoty Krzyż Zasługi
2. Srebrny Krzyż Zasługi
3. Brązowy Krzyż Zasługi.

Krzyż Zesłańców Sybiru

Krzyż Zesłańców Sybiru został ustanowiony jako wyraz narodowej pamięci o obywatelach polskich deportowanych w latach 1939-1956 na Syberię, do Kazachstanu i północnej Rosji, w hołdzie dla ich męczeństwa oraz wierności ideałom wolności i niepodległości. Może być on nadawany:

- osobom, które w chwili deportacji posiadały obywatelstwo polskie oraz dzieciom tych osób urodzonym na zesłaniu,
- osobom, które więzione w łagrach, obozach, i miejscach zsyłek jako obywatele polscy, w chwili nadawania im Krzyża, posiadają obywatelstwo innego państwa.

Krzyż nadaje Prezydent RP na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego. Wniosek o nadanie Krzyża osobie nie posiadającej obywatelstwa polskiego lub zamieszkałej stale za granicą przedstawia Prezydentowi minister właściwy do spraw zagranicznych. Wymienieni ministrowie przedstawiają wnioski z własnej inicjatywy lub z inicjatywy związków i stowarzyszeń kombatanckich.

Zasady nadawania

Wnioski o nadanie Krzyża Zesłańców Sybiru osobom posiadającym obywatelstwo polskie i zamieszkałym stale w Polsce przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego. Z inicjatywą uhonorowania tych osób występują do Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych władze naczelne związków i stowarzyszeń kombatanckich. Wnioski kierowane do Urzędu bezpośrednio przez władze struktur terenowych nie będą rozpatrywane.

Po stwierdzeniu zasadności składanych propozycji Departament Wojskowy sporządza, przewidziany zarządzeniem Prezydenta RP, stosowny wykaz i po

akceptacji Kierownika Urzędu - za pośrednictwem ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego - przesyła go wraz z wnioskami do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Szczególnie ważne jest właściwe sporządzenie wniosku. Powinien być wypełniony pismem maszynowym (ewentualnie drukowany komputerowo). Wnioski wypełnione odręcznie nie będą przyjmowane do realizacji.

Druk wniosku jest opatrzony klauzulą *po wypełnieniu* „ZASTRZEŻONE”, dlatego, oprócz danych osoby zgłaszanej do nadania odznaczenia, musi zawierać także informacje o charakterze ewidencyjnym. Nakłada to na władze naczelne związków i stowarzyszeń obowiązek założenia Dziennika Ewidencji Wytworzonych Dokumentów (DEWD) i zarejestrowania w nim każdego wniosku. Numer, pod którym dany wniosek zostanie zarejestrowany jest jego numerem ewidencyjnym, który trzeba wpisać w przeznaczonych na to miejscach - w lewym dolnym rogu obydwu stron wniosku. Ponadto w odpowiednich rubrykach należy wpisać:

- nazwę jednostki organizacyjnej związku lub stowarzyszenia, w której sporządzono wniosek,
- nazwę miejscowości będącej siedzibą tej jednostki organizacyjnej,
- sygnaturę (np. ZG Z-1/04), która składa się z: literowego (2 do 4 liter) oznaczenia jednostki organizacyjnej; wydrukowanej już na wniosku litery „Z” oznaczającej klauzulę dokumentu – „zastrzeżone”; numeru ewidencyjnego z DEWD oddzielonego od litery „Z” myślnikiem,
- datę sporządzenia wniosku,
- numer egzemplarza wniosku (jeżeli wniosek wykonywany jest w jednym egzemplarzu należy wpisać – „egzemplarz pojedynczy”).

Podobnie, na drugiej stronie wniosku - oprócz wymienionego już numeru ewidencyjnego - należy wpisać numer egzemplarza wniosku (ewentualnie „egzemplarz pojedynczy”), liczbę wykonanych egzemplarzy oraz nazwisko osoby sporządzającej wniosek.

Pismo przewodnie, za którym będą przesyłane do Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych wnioski o nadanie Krzyża Zesłańców Sybiru (również w korespondencji pomiędzy strukturami związków i stowarzyszeń kombatanckich) powinno zawierać wpis o ilości załączników (zwłaszcza zastrzeżonych) oraz powinno być opatrzone w prawym górnym rogu nadrukiem:

ZASTRZEŻONE

po odłączeniu załączników jawne

Egz. Nr .....

Znajdujące się na pierwszej stronie formularza rubryki, przeznaczone na wpis numeru rejestru i numeru pozycji w wykazie, należy pozostawić bez żadnych wpisów – zostaną one wypełnione w Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych lub w Ministerstwie Spraw Zagranicznych oraz w Kancelarii Prezydenta RP.

Sporządzający wniosek powinien umieścić swoją pieczęć i podpis w rubryce 13 pod uzasadnieniem wniosku, a rubrykę numer 14 pozostawić na wpis władz naczelnych związku lub stowarzyszenia kombatanckiego. Wolną pozostawiamy rubrykę 15 wniosku.

Przy rozpatrywaniu przedłożonych wniosków istotne jest, aby ich uzasadnienie było zgodne z wymaganiami zawartymi w § 3 ust. 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 12 stycznia 2004 r. w sprawie nadawania Krzyża Zesłańców Sybiru. Uzasadnienie powinno zawierać informacje: czy osoba proponowana do odznaczenia w chwili deportacji posiadała obywatelstwo polskie; czas i miejsce deportacji; w przypadku osoby urodzonej na zesłaniu - czy w chwili deportacji choćby jedno z rodziców posiadało obywatelstwo polskie. Należy również załączyć kserokopie dokumentów potwierdzających fakt deportacji.

Wnioski o nadanie Krzyża osobom nie posiadającym obywatelstwa polskiego lub zamieszkałym stale za granicą przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej minister właściwy dla spraw zagranicznych. Wnioski o uhonorowanie tych osób składają do Ministerstwa Spraw Zagranicznych - za pośrednictwem polskich placówek dyplomatycznych lub urzędów konsularnych – władze związków i stowarzyszeń kombatanckich, funkcjonujących w kraju pobytu.

4. ODZNACZENIA WOJSKOWE

Nadawanych jest 12 odznaczeń wojskowych: Krzyż Wojskowy, Wojskowy Krzyż Zasługi z Mieczami, Morski Krzyż Zasługi z Mieczami, Lotniczy Krzyż Zasługi z Mieczami, Wojskowy Krzyż Zasługi, Lotniczy Krzyż Zasługi, Gwiazda Afganiztsnu, Gwiazda Czadu, Gwiazda Iraku, Gwiazda Kongo, Gwiazda Morza Śródziemnego.

5. ORDERY I ODZNACZENIA WOJENNE

Mogą być nadawane tylko w czasie wojny oraz nie później niż 5 lat po jej zakończeniu. Nadawanie orderów i odznaczeń wojennych za dotychczasowe zasługi zostało zakończone.

- Order Wojenny Virtuti Militari (V klas)
- Krzyż Walecznych
- Krzyż Zasługi z Mieczami (III stopniowy)

6. ODZNACZENIA RESORTOWE

Medal Za Zasługi dla Obronności Kraju

Nadawany przez Ministra Obrony Narodowej. Medal został ustanowiony przez Sejm ustawą z dnia 21 kwietnia 1966 roku. Według ustawy, stanowi uznanie dla osób, które swoją pracą lub działalnością przyczyniły się do rozwoju i umocnienia obronności kraju. Medal może być również nadawany jednostce wojskowej, organizacji społecznej, przedsiębiorstwu, zakładowi lub instytucji. Wraz z odznaką wyróżnienia wręczana jest legitymacja. Medal dzieli się na trzy stopnie: Złoty Medal, Srebrny Medal, Brązowy Medal.

Zasady nadawania

Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 25 kwietnia 1966 roku szczegółowo określało, za co w szczególności można było nadawać osobom medal "Za zasługi dla obronności kraju". Srebrny medal mógł być nadany osobie nagrodzonej medalem brązowym, jeżeli od jego nadania upłynął co najmniej 2-letni okres. Nadanie medalu złotego mogło nastąpić po upływie co najmniej 3-letniego okresu od nadania medalu srebrnego. Zasady nadawania medalu zmieniono obecnie obowiązującym (2005) rozporządzeniem Ministra Obrony Narodowej z dnia 19 kwietnia 1991. Według tego rozporządzenia, medal nadaje się osobom, które:

1. Wykazały męstwo lub odwagę w bezpośrednim działaniu związanym z obronnością kraju albo osiągnęły bardzo dobre wyniki w realizacji zadań obronnych.
2. Posiadają szczególne zasługi w dziedzinie rozwoju nowoczesnej myśli wojskowej, techniki wojskowej oraz potencjału obronnego, jak również w zakresie szkolenia i wychowania wojskowego.
3. Swoją pracą zawodową lub działalnością w organizacjach społecznych znacznie przyczyniły się do rozwoju i umocnienia systemu obronnego kraju.

Srebrny medal może być nadany osobie wyróżnionej brązowym medalem, jeżeli od jego nadania upłynęły co najmniej trzy lata, a nadanie złotego medalu może nastąpić po upływie co najmniej pięciu lat od nadania srebrnego medalu (od zasad tych można odstąpić w szczególnie uzasadnionych przypadkach). Medal w danym stopniu nadaje się tylko raz. Brak jest szczegółowych kryteriów odnośnie nadawania medalu jednostkom organizacyjnym.

Medal ten można nadawać również w celu okazania wysokiego uznania rodzicom, którzy wychowali wiele dzieci na wzorowych i ofiarnych żołnierzy (złoty medal - rodzicom, których co najmniej pięcioro dzieci pełniło nienagannie czynną służbę wojskową albo co najmniej troje dzieci pełniło zawodową służbę wojskową; srebrny medal - rodzicom, których troje lub czworo dzieci pełniło nienagannie czynną służbę wojskową).

Z wnioskiem o nadanie tego medalu mogą występować:

- ministrowie i kierownicy urzędów,
- wojewodowie,
- władze naczelne organizacji społecznych,
- szefowie instytucji centralnych MON oraz dowódcy okręgów wojskowych i rodzajów Sił Zbrojnych.

Medal „Pro Patria”

Medal "Pro Patria" ustanowiony został decyzją Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z dnia 1 września 2011 r. Uhonorowane mogą być osoby szczególnie zasłużone w kultywowaniu pamięci o walce o niepodległość RP.

Medal „Pro Patria” nie jest nadawany pośmiertnie, nie przewidziano również nadawania medalu miejscowościom oraz obiektom historycznym i sakralnym. Jest nadawany przez Kierownika UdsKiOR na podstawie udokumentowanego wniosku naczelnych władz organizacji kombatanckich i ofiar represji, a także administracji rządowej i samorządowej szczebla wojewódzkiego i powiatowego oraz polskich placówek dyplomatycznych i attachatów wojskowych.

Medal wręczany jest podczas uroczystości państwowych, patriotycznych lub rocznicowych przez

Kierownika Uds.KiOR, upoważnionego pracownika Urzędu lub innego upoważnionego przedstawiciela organu administracji rządowej.

Medal nosi się na lewej stronie piersi w kolejności za odznaczeniami państwowymi, a przed Medalem „Pro Memoria”. Wnioski należy przysyłać wraz z informacją o planowanym terminie wręczenia oczywiście z odpowiednim wyprzedzeniem.

7. ODZNACZENIA ZWIĄZKOWE

Złota Odznaka Zasługi

Na VI Zjeździe została ustanowiona Złota Odznaka Zasługi. Odznakę nadaje Zjazd, a między Zjazdami Rada Naczelna z własnej inicjatywy, na wniosek Zarządu Głównego lub Zarządów Okręgów, zaopiniowanych przez Zarząd Główny Związku.

Odznaka jest dowodem uznania i szacunku dla szczególnie zasłużonych, długoletnich członków zwyczajnych ŚZŻAK, odznaczonych Krzyżem Armii Krajowej. Wnioski rozpatruje i opiniuje Kapituła Odznaki. Kapitułę Odznaki powołuje Rada Naczelna. Liczba Odznak jest limitowana (w sumie 500).

Odznaki i legitymacje są numerowane i rejestrowane. Rada Naczelna na Wniosek Kapituły może podjąć decyzję o pozbawieniu Odznaki w przypadku popełnienia przez odnanzonego czynu niegodnego jej posiadania.

Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla ŚZŻAK”

Odznakę Honorową nadaje się członkom Związku za długoletnią zaangażowaną i bezinteresowną działalność w strukturach organizacyjnych ŚZŻAK, a także za innego rodzaju wybitne osiągnięcia przyczyniające się do realizacji statutowych zadań Związku. Odznaka Honorowa za Zasługi dla ŚZŻAK może być przyznawana również osobom fizycznym nie będącym członkami Związku za działalność przyczyniającą się w wybitny sposób do ugruntowania akowskich ideałów. Odznakę Honorową nadaje Zarząd Główny z własnej inicjatywy, lub na wniosek Zarządu Okręgu. Odznaka i legitymacje są

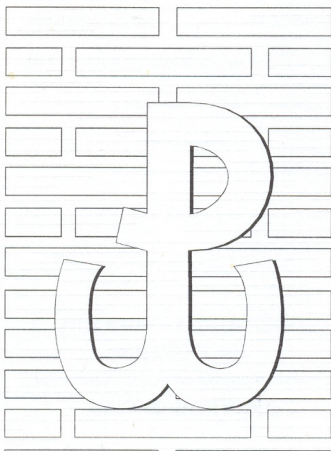
numerowane i rejestrowane. Wniosek winien zawierać:

- dane osobowe kandydata,
- charakterystykę ogólnych dokonań kandydata,
- charakterystykę szczególnych dokonań kandydata motywujących wniosek o nadanie

- odznaki,
- podpisy osób wnioskujących.

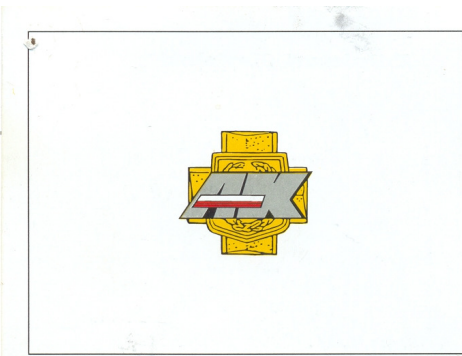
Odznaki są wręczane w sposób uroczysty na posiedzeniu ZG, posiedzeniach Prezydów Okręgów, lub na akowskich uroczystościach rocznicowych. Koszt odznaki pokrywa wnioskodawca (np. Okręg).

Dyplom Uznania „Za Zasługi dla ŚZŻAK”

Dyplomy Uznania nadawany jest dla jednostek organizacyjnych Związku, osób fizycznych nie będących członkami Związku, osób prawnych, członków i nie będących członkami Związku za działalność w wybitny sposób przyczyniający się do ugruntowania AK-owskich ideałów. Dyplom Uznania nadaje Prezes Zarządu Głównego na wniosek Zarządu Okręgu.

Odznaka – Wyróżnienie „Za wkład pracy w ŚZŻAK”

Odznaka - Wyróżnienie nadawana jest za wkład pracy w ŚZŻAK przez Prezydium ZG na podstawie wniosku Prezesa ZG, Prezesa RN, Prezesów Okręgów, lub Prezesów Środowisk. Wnioski muszą być uzasadnione. Legitymacja i Odznaka są numerowane (tym samym numerem) i rejestrowane. Odznaka - Wyróżnienie jest przyznawana wyłącznie członkom ŚZŻAK. Wniosek powinien

zawierać następujące dane:

- nazwisko, imię, rok urodzenia, nr legitymacji ŚZŻAK,
- obszar działania,
- okres i pełnione funkcje,
- ewentualne uwagi.

Wnioski mogą być indywidualne lub zbiorowe, podpisane przez wyżej wymienione osoby.

Odznaka Związkowa

Do jej noszenia uprawniony jest każdy członek ŚZŻAK na podstawie legitymacji. Odznakę można nabyć w kasie Zarządu Głównego.

Odznaczenie Pamiątkowe „Za Zasługi dla ŚZŻAK”

Zarząd Główny Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej, na podstawie § 6 pkt 4 Statutu ŚZŻAK oraz realizując uchwałę Nr 22/2011 Zarządu Głównego z dnia 12 grudnia 2011 r., ustanowił Odznaczenie Pamiątkowe „Za Zasługi dla Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej” z okazji 70. rocznicy przemianowania przez Naczelnego Wodza gen. Władysława Sikorskiego Związku Walki Zbrojnej na Armię Krajową.

Odznaczenie Pamiątkowe „Za Zasługi dla ŚZŻAK” będzie nadawane zasłużonym członkom ŚZŻAK oraz osobom fizycznym nie będącym członkami ŚZŻAK lub instytucjom, za wybitne zasługi w dziedzinie rozpowszechniania wiedzy o Polskim Państwie Podziemnym, SZP-ZWZ-AK.

Odznaczenie to przyznaje Kapituła w składzie:

- a) Prezes ZG ŚZŻAK jako Przewodniczący Kapituły,
- b) Wiceprezes ZG ŚZŻAK jako Wiceprzewodniczący Kapituły,
- c) Przewodniczący Rady Fundacji Polskiego Państwa Podziemnego,
- d) Sekretarz ZG ŚZŻAK
- e) Co najmniej dwie osoby z grona Zarządu Głównego powołane przez Przewodniczącego Kapituły.

Umotywowane wnioski kandydatów do Odznaczenia Pamiątkowego mogą zgłaszać na właściwym formularzu członkowie Władz Centralnych i Okręgowych oraz członkowie Kapituły. Odznaczenie nadawane jest wraz z legitymacją.

8. MIANOWANIA NA WYŻSZE STOPNIE WOJSKOWE

Z okazji 60 rocznicy wybuchu II wojny światowej Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił ustawę o szczególnych zasadach, warunkach i trybie mianowania na wyższe stopnie wojskowe żołnierzy uczestniczących w walkach o wolność i niepodległość Polski podczas II wojny światowej i w okresie powojennym.

Rzeczpospolita Polska pragnie wyróżnić, poprzez mianowanie na wyższe stopnie wojskowe, przede wszystkim żołnierzy Wojska Polskiego - uczestników kampanii wrześniowej, żołnierzy Armii Polskiej we Francji i Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, żołnierzy Polski Walczącej - Armii Krajowej, Narodowych Sił Zbrojnych, Batalionów Chłopskich, II Konspiracji Niepodległościowej z lat 1944-1956.

Znajduje to odzwierciedlenie w art. 1, ust. 2, pkt. 1 ustawy. Ten przepis odnosi się do wszystkich polskich formacji wojskowych, walczących o niepodległość Ojczyzny od 1 września 1939 r. w kraju i za granicą, a więc Wojska Polskiego podczas kampanii wrześniowej 1939 r., Armii Polskiej we Francji, a następnie Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, Armii Krajowej, Narodowych Sił Zbrojnych, Batalionów Chłopskich, Zrzeszenia "Wolność i Niezawisłość" i całej II Konspiracji Niepodległościowej, która na przełomie lat 40-tych i 50-tych kontynuowała w najtrudniejszych warunkach walkę o niepodległość Polski.

Zgodnie z art. 1, ust. 2, pkt. 2 ustawy, mianowane na wyższe stopnie wojskowe mogą być osoby wchodzące w skład 1. i 2. Armii Wojska Polskiego oraz innych polskich formacji wojskowych przy armiach sojuszniczych. Oznacza to, iż przy rozpatrywaniu wniosków o mianowanie na wyższe stopnie wojskowe należy stosować jako kryterium datę rozwiązania 1. i 2. Armii Wojska Polskiego (rozkazem Naczelnego Dowódcy Wojska Polskiego Nr 0208/Org. z dnia 22 sierpnia 1945 r.) oraz ustalać na podstawie załączonych dokumentów lub akt osobowych, czy osoba wymieniona we wniosku o mianowanie wchodziła w skład polskiej formacji wojskowej przy armii sojuszniczej.

Ustawa nie określa wieku osób uprawnionych do mianowania na wyższe stopnie wojskowe. W art. 1 stanowi, że uprawnione do mianowania na wyższe stopnie wojskowe są "osoby wchodzące w skład Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej działających w kraju i za granicą, podległych Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej w kraju i na uchodźstwie", a także "1. i 2. Armii Wojska Polskiego oraz innych polskich formacji wojskowych przy armiach sojuszniczych". Tak postanowił ustawodawca, zdając sobie sprawę z faktu, że bardzo wiele osób poniżej 17 roku życia wchodziło w skład Armii Krajowej w okresie Powstania Warszawskiego oraz II Konspiracji Niepodległościowej.

Ustawa wyklucza mianowanie osób, które po wojnie były już co najmniej dwukrotnie mianowane na stopnie oficerskie, za czyny świadczące o szczególnym męstwie lub za wyjątkowe zasługi. Nie przewiduje także nadawania stopni oficerskich generałów i admirałów.

Wnioski o nadanie stopni oficerskich należy kierować do kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. Uprawnione są do tego władze naczelne związków i stowarzyszeń kombatanckich - w odniesieniu do swoich

członków; wojskowi komendanci uzupełnień - w stosunku do kombatantów nie należących do żadnej organizacji kombatanckiej; attaches wojskowi polskich placówek dyplomatycznych - w odniesieniu do osób posiadających obywatelstwo polskie i mieszkających na stałe za granicą. Nie są realizowane wnioski składane bezpośrednio przez koła terenowe, a także przez samych zainteresowanych.

Do wniosku należy dołączyć kopię zaświadczenia o uprawnieniach kombatanckich oraz kopie dokumentów potwierdzających posiadane stopnie wojskowe (szczególnie istotne przy rozpatrywaniu wniosków osób już będących oficerami).

Sporządzone na podstawie informacji zawartych w Internecie na stronach: Kancelarii Prezydenta RP, Urzędu ds. Kombatantów i Osób Represjonowanych i innych.

/S.K/